

και β] η σε εκτέλεση της εκδοθείσης υπ' αριθ. 17/130/6-10-1995 πράξη του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του Εισηγητή Συμβούλου Ν. Σακελλαρίου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιου της αιτούσας, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και τον πληρεξούσιο του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., ο οποίος ζήτησε την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη, σε αίθουσα του Δικαστηρίου και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, διά την άσκηση της υπό κρίσιν αιτήσεως κατεβλήθησαν τα, κατά νόμον, τέλη και το παράβολον [Διπλότυπα εισπράξεως του Ταμείου Δικαστικών Εισπράξεων Αθηνών 2923902 και 2923903, έτους 1995 και ειδικά έντυπα παραβόλου του Δημοσίου 2426327 και 6565527].

2. Επειδή, εν προκειμένω, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου της υποθέσεως, η ήδη αιτούσα, με την από 27.9.1995 [υπ' αρ. πρ. 11722] αίτησίν της προς το Διαπανεπιστημιακόν Κέντρον Αναγνώρισεως Τίτλων Σπουδών της Αλλοδαπής [ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α.] εξήτησε την αναγνώριση της ισοτιμίας και αντιστοιχίας του τίτλου σπουδών της "DIPLOME DE MAITRISE DE DROIT PRIVE" του Γαλλικού, ομοταγούς, προς τα Ελληνικά Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα [Α.Ε.Ι.] Πανεπιστημίου, υπό την επωνυμία "UNIVERSITE DE LILLE II - DROIT ET SANTE-". Μαζί με την αίτησίν της αυτήν η αιτούσα υπέβαλε υπεύθυνο δήλωσιν με την οποία edήλωσε

ΠΑΡΑΠΕΜΠΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΤ' ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Αριθμός 2809/1997

-3-

ότι επραγματοποίησε το πρώτο και δεύτερο έτος σπουδών της εις το Τμήμα της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου αυτού εις την Αθήνα και τα υπόλοιπα έτη σπουδών της εις την Γαλλία και ειδικότερα εις την πόλιν LILLE όπου ευρίσκεται η έδρα του ως άνω Πανεπιστημίου. Περαιτέρω εις το διαβιβασθέν εις το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. την 5.10.1995 [υπ' αρ. πρ. 12187] από 4.10.1995 πιστοποιητικόν του Προέδρου του εν λόγω αλλοδαπού Πανεπιστημίου αναφέρεται ότι 1. η ήδη αιτούσα ενεγράφη εις το ως άνω γαλλικό Πανεπιστήμιο και ότι παρηκολούθησε εις ότι αφορά τον πρώτο κύκλο σπουδών της, διά την απόκτησιν του Διπλώματος Γενικών Πανεπιστημιακών Σπουδών [DIPLOME D' ETUDES UNIVERSITAIRES GENERALES-DEUG"], κατά τα ακαδημαϊκά έτη 1991-1992 και 1992-1993, τα μαθήματα εις το Τμήμα του ως άνω Πανεπιστημίου ["ANTENNE PEDAGOGIQUE DE L' UNIVERSITE DE LILLE II"] υπό την επωνυμίαν "Γαλλόφωνο Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο", εις το οποίο η διδασκαλία γίνεται εις την γαλλική γλώσσα από καθηγητάς και επιμελητάς της Σχολής Νομικών Πολιτικών και Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου LILLE II, εις τους οποίους είχε ανατεθεί επίσημος εντολή διδασκαλίας εις την Αθήνα 2. ότι τα προγράμματα σπουδών, το καθεστώς ελέγχου των γνώσεων και οι εξετάσεις, εις το προαναφερθέν Τμήμα του εν λόγω αλλοδαπού Πανεπιστημίου, είναι σύμφωνα με την γαλλική νομοθεσία, η οποία εφαρμόζεται εις το γαλλικό Πανεπιστήμιο αυτό 3. ότι η ήδη αιτούσα υπέστη επιτυχώς τις εξετάσεις, κατά τα δύο πρώτα έτη σπουδών ενώπιον Επιτροπών, οι οποίες αποτελούντο από καθηγητάς και επιμελητάς, οι οποίοι είχαν διορισθεί από τον Πρόεδρο του Πανεπιστημίου και απέκτησε το Δίπλωμα Γενικών Πανεπιστημιακών Σπουδών και 4. ότι η ήδη αιτούσα ενεγράφη επί τη βάσει αυτού εις το δεύτερο κύκλο σπουδών του προαναφερθέντος

γαλλικού Πανεπιστημίου παρηκολούθησε τα μαθήματα, κατά τα ακαδημαϊκά έτη 1993-1994 και 1994-1995 εις την έδρα του Πανεπιστημίου αυτού και ειδικότερα εις τις εγκαταστάσεις της Σχολής Νομικών Πολιτικών και Κοινωνικών Επιστημών αυτού και κατόπιν επιτυχούς συμμετοχής εις τας σχετικές εξετάσεις, ενώπιον των Επιτροπών εξετάσεων του αλλοδαπού αυτού Πανεπιστημίου έλαβε από αυτό το δίπλωμα LICENCE και εν συνεχεία το δίπλωμα MAITRISE. Εν συνεχεία επελήφθη της αιτήσεως της ήδη αιτούσης, η οικεία τριμελής Επιτροπή του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., η οποία εγνωμοδότησε, με το από 29.9.1995 πρακτικόν της υπέρ της μη αναγνώρισεως της ισοτιμίας του ως άνω τίτλου σπουδών της (MAITRISE DE DROIT PRIVE) και της κατατάξεως αυτής εις το πέμπτο εξάμηνο σπουδών Τμήματος Νομικής, με την αιτιολογίαν ότι τα δύο πρώτα έτη σπουδών έλαβον χώραν εις την Ελλάδα, εις εργαστήριο ελευθέρων σπουδών και ότι ως εκ τούτου η φοίτησίς της είναι βραχυτέρα κατά τέσσερα εξάμηνα σπουδών, και τούτο υπό την προϋπόθεσιν ότι θα περιέλθει εις το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. επίσημος βεβαίωσις του γαλλικού αυτού Πανεπιστημίου περί "πραγματοποιήσεως των υπολοίπων σπουδών LICENCE και MAITRISE στην Γαλλία". Επακολούθησε το υπ' αρ. πρ. 328 από 29.9.1995 πρακτικόν του Διοικητικού Συμβουλίου [Δ.Σ.] του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., το οποίο έκρινε εν όψει της ως άνω γνωμοδοτήσεως της οικείας τριμελούς Επιτροπής ότι ο τίτλος σπουδών της ήδη αιτούσης δεν πρέπει να αναγνωρισθεί ως ισότιμος προς τους απονεμομένους από τα Ελληνικά Α.Ε.Ι. με την αιτιολογία ότι "μέρος της απαιτουμένης φοίτησης για την λήψη του [δύο πρώτα έτη] πραγματοποιήθηκε σε εργαστήριο ελευθέρων σπουδών στην Αθήνα και επομένως παρέχει την δυνατότητα κατατάξεως στο 5ο [πέμπτο] εξάμηνο σπουδών του Τμήματος Νομικής των Ελληνικών Α.Ε.Ι." και

τούτο υπό την προϋπόθεση ότι θα προσκομισθεί στο ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. η προαναφερθείσα επίσημος βεβαίωσις του Πανεπιστημίου. Τέλος εξεδόθη η υπ' αρ. πρ. 17/130 από 6.10.1995 πράξις του Προέδρου του ΔΣ του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. διά της οποίας αυτός απεφάνθη ότι ο τίτλος σπουδών της ήδη αιτούσης, ο οποίος απενεμήθη εις αυτήν από το προαναφερθέν γαλλικό Πανεπιστήμιο δεν είναι ισότιμος και ότι παρέχει εις αυτήν μόνο δικαίωμα κατατάξεως εις το πέμπτο εξάμηνο σπουδών Τμήματος Νομικής Ελληνικού Α.Ε.Ι., με την αιτιολογίαν ότι τμήμα της απαιτουμένης διά την λήψιν αυτού φοιτήσεως επραγματοποιήθη εις εργαστήριο ελευθέρων σπουδών εις την Αθήνα.

3. Επειδή, διά της υπό κρίσιν αιτήσεως, ζητείται μετά προφανούς εννόμου συμφέροντος και παραδεκτώ εν γένει, η ακύρωσις 1. της ως άνω υπ' αρ. πρ. 328 από 29.9.1995 αποφάσεως του ΔΣ του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. και 2. της προαναφερθείσης υπ' αρ. πρ. 17/130 από 6.10.1995 αποφάσεως του Προέδρου του Δ.Σ. του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α.

4. Επειδή, εις τις διατάξεις των παραγράφων 7 και 8 του άρθρου 4 του ν. 741/1977 [ΦΕΚ Α 314], όπως αυτές ισχύουν μετά την αντικατάστασίν των με την παράγραφον 1 του άρθρου 78 του ν. 1566/1985 [ΦΕΚ Α 167] και την διάταξιν του άρθρου 7 παρ. 13 του νόμου 2158/1993 [ΦΕΚ Α 109 28.6.93] ορίζεται ότι : "Σε αμφισβητούμενες περιπτώσεις για το ομοταγές των ξένων πανεπιστημίων και την αντιστοιχία, καθώς και την ισοτιμία του τίτλου σπουδών σχολών της αλλοδαπής, αποφασίζει το Διοικητικό Συμβούλιο του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. μετά γνώμη της οικείας τριμελούς επιτροπής. Το Δ.Σ. αποφασίζει ακόμη για κάθε θέμα που παραπέμπεται σε αυτό από τον πρόεδρο ή εισάγεται για συζήτηση ύστερα από αίτηση του 1/3 των μελών του". "8. Με πράξη του προέδρου, που εκδίδεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη του μέλους του

Δ.Σ. που αντιπροσωπεύει την οικεία ή τη συγγενέστερη ειδικότητα και με εισήγηση ενός μέλους της οικείας τριμελούς επιτροπής, παραπέμπονται για συμπληρωματική εξέταση σε συγκεκριμένα μαθήματα στην οικεία ανώτατη σχολή ή τμήμα, εκείνοι, από τους πτυχιούχους Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής, που το πτυχίο τους δεν αντιπροσωπεύει το ίδιο περιεχόμενο γνώσεων προς το πτυχίο που χορηγεί στην Ελλάδα η αντίστοιχη ή συγγενέστερη σχολή ή τμήμα. Αν διαφωνήσουν ο πρόεδρος και το μέλος του Δ.Σ. ζητείται η γνώμη της οικείας επιτροπής και αποφασίζει το Δ.Σ. Υστερα από επιτυχή εξέταση των ενδιαφερομένων αναγνωρίζεται ο τίτλος σπουδών με πράξη του προέδρου του Δ.Σ. Αν δεν είναι δυνατή η αναγνώριση της ισοτιμίας πτυχίου, ο ενδιαφερόμενος κατατάσσεται στην οικεία σχολή ή τμήμα, που προσδιορίζεται επακριβώς από τον πρόεδρο του Δ.Σ."

5. Επειδή, όπως έχει ήδη κριθεί διά την αναγνώρισιν της ισοτιμίας τίτλου σπουδών, ο οποίος εχορηγήθη από σχολήν της αλλοδαπής προς αντίστοιχον τίτλον σπουδών Ανωτάτου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος [Α.Ε.Ι.] της ημεδαπής, το αρμόδιον όργανον του Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α. πρέπει να κρίνει αιτιολογημένως, κατά πρώτον μεν εάν η σχολή της αλλοδαπής, η οποία χορηγεί τον τίτλον σπουδών είναι ομοταγής, δηλαδή εάν ανήκει από την άποψιν του είδους και του επιπέδου των παρεχομένων εις αυτήν γνώσεων, όπως και από της απόψεως των προσόντων των διδασκόντων εις αυτήν και των προϋποθέσεων εισαγωγής των διδασκομένων, εις την ανωτάτην βαθμίδα εκπαίδευσως του ιδίου ή ομοειδούς κύκλου επιστημών. Εφ' όσον συντρέχει ο όρος αυτός πρέπει εν συνεχεία να κρίνεται το ισότιμον του συγκεκριμένου τίτλου σπουδών, δηλαδή εάν ο τίτλος του οποίου ζητείται η αναγνώρισις, ανεξαρτήτως της ειδικότερας ονομασίας του, απεκτήθη μετά από επιτυχή φοίτησιν ή

επιστημονικήν έρευναν και δοκιμασίαν και γενικά υπό προϋποθέσεις [διάρκεια φοιτήσεως, είδος και έκτασις σπουδών, σημασία και τρόπος εξετάσεων, κλπ.] ιδίας ή αναλόγους προς αυτάς αι οποίαι ισχύουν εν Ελλάδι και οι οποίες αποδεικνύουν ότι ο τίτλος είναι της ιδίας επιστημονικής ειδικότητος ή κατευθύνσεως και αξίας προς ορισμένον αντίστοιχον τίτλον, ο οποίος χορηγείται από Α.Ε.Ι. της ημεδαπής, προς το οποίο γίνεται η σύγκρισις [βλ. ΣτΕ 2542/1996, 1571/1996, 626/1994, 1890/1992, 2405/1989, 451/1987, 4130/1986 κ.α.]

6. Επειδή, εξ άλλου, όπως έχει ήδη κριθεί, εν όψει της διατάξεως του άρθρου 4 παρ. 8 του ν. 741/1977 όπως αυτό αντικατεστάθη με την διάταξιν του άρθρου 78 παρ. 1 του ν. 1566/1985, εις την περίπτωσιν κατά την οποίαν το πτυχίον, το οποίον προσκομίζεται προς αναγνώρισιν, είναι κατ' αρχήν, της αυτής αξίας προς τα χορηγούμενα εις την Ελλάδα, δεν αντιπροσωπεύει όμως εις έκτασιν το αυτό περιεχόμενο γνώσεων, είναι δυνατή η αναγνώρισις της ισοτιμίας του, μετά από επιτυχή συμπληρωματικήν εξέτασιν εις τα μη διδαχθέντα εις την αλλοδαπήν μαθήματα του αυτού κύκλου σπουδών, η επιτυχής παρακολούθησις των οποίων εις την Ελλάδα είναι αναγκαία διά την χορήγησιν του αντιστοίχου πτυχίου [βλ. Σ.τ.Ε. : 2542/1996, 1571/1996, 1803/1992, 3671/1990, 1084/1991, 1/1992 κ.α.]

7. Επειδή η αρμοδιότης του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. διά την αναγνώρισιν του ομοταγούς των αλλοδαπών Α.Ε.Ι. και την αντιστοιχίαν, όπως και διά την αναγνώρισιν της ισοτιμίας και αντιστοιχίας του τίτλου σπουδών σχολών της αλλοδαπής δεν δύναται να θεωρηθεί ότι εθίγη από τις διατάξεις του Π. Δ/τος 52/1993, "περί αναγνωρίσεως ισοτιμίας επαγγελματικών προσόντων δικηγόρων, σύμφωνα με την οδηγία 89/48/ΕΟΚ του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων" [ΦΕΚ Α 20], το οποίον εξεδόθη εν όψει

της οδηγίας 89/48/ΕΟΚ του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως [βλ. Ε.Ε. L 19/16/24.1.1989], δοθέντος ότι οι διατάξεις του Διατάγματος αυτού αφορούν αποκλειστικώς και μόνον, εις την αναγνώρισιν της "ισοτιμίας επαγγελματικών προσόντων δικηγόρων", περί ης δεν πρόκειται εις την υπό κρίσιν περίπτωσιν [βλ. ΣτΕ ΑΔ ΗΟC 1571/1996, 2542/1996 κ.α.].

8. Επειδή, εις την διάταξιν του άρθρου 16 του Συντάγματος ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι : "5. Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με πλήρη αυτοδιοίκηση. Τα ιδρύματα αυτά τελούν υπό την εποπτεία του Κράτους, έχουν δικαίωμα να ενισχύονται οικονομικά από αυτό και λειτουργούν σύμφωνα με τους νόμους που αφορούν τους οργανισμούς τους. . . " [παρ. 5] και ότι "Η σύσταση ανώτατων σχολών από ιδιώτες απαγορεύεται" [παρ. 8 εδάφιον β].

9. Επειδή, κατά την κρατήσασα εις το Δικαστήριο γνώμην, από την διατύπωσιν αλλά και το πνεύμα των προαναφερθεισών διατάξεων του άρθρου 16 του Συντάγματος, διά των οποίων προβλέπεται 'ότι η ανωτάτη εκπαίδευσις παρέχεται εις την Ελλάδα αποκλειστικώς και μόνον από Ιδρύματα, τα οποία αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, πλήρως αυτοδιοικούμενα, τα οποία τελούν υπό την εποπτείαν του κράτους και λειτουργούν συμφώνως προς τους νόμους, οι οποίοι διέπουν την οργάνωσιν και λειτουργίαν αυτών, απαγορευομένης της συστάσεως ανωτάτων σχολών από ιδιώτας, συνάγεται ότι δεν επιτρέπεται η εγκατάστασις και λειτουργία εις την Ελλάδα Τμημάτων ή Παραρτημάτων Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων [Α.Ε.Ι.] τα οποία λειτουργούν ήδη εις την αλλοδαπήν και τούτο ανεξαρτήτως της

νομικής μορφής, την οποίαν έχουν αυτά εις την Χώραν της κυρίας εγκαταστάσεώς των, ως νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου [βλ. ΣτΕ Ολομ. 2274/1990]. Αν και κατά την γνώμην του Συμβούλου Ν. Σακελλαρίου από τας προαναφερθείσας διατάξεις του Συντάγματος, οι οποίες ρυθμίζουν τα της παροχής εις την Ελλάδα ανωτάτης εκπαίδευσως και καθορίζουν την νομικήν μορφήν και το καθεστώς λειτουργίας των Ελληνικών ιδρυμάτων, τα οποία παρέχουν αυτήν, συνάγεται ότι - ανεξαρτήτως του ζητήματος κατά πόσον είναι δυνατόν να συσταθούν εις την Ελλάδα Α.Ε.Ι. υπό την προαναφερθείσα μορφήν και από άλλα, πλην του Κράτους, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου - το μόνον το οποίο αποκλείεται, ρητώς, από τις διατάξεις αυτές είναι η σύστασις, εις την Ελλάδα, από ιδιώτες, ανωτάτων σχολών, όχι όμως και η λειτουργία εις την Ελλάδα Τμημάτων ή Παραρτημάτων ομοταγών ανωτάτων σχολών της αλλοδαπής, οι οποίες έχουν την έδρα των εις την αλλοδαπήν και ειδικότερα εις άλλο Κράτος Μέλος της Ευρωπαϊκής Ενώσεως [Ε.Ε.] [παράβ. ΣτΕ 3284/1989 και ΣτΕ 4133/1986].

10. Επειδή, περαιτέρω, κατά την κρατήσασα εις το Δικαστήριον γνώμην, από τας προαναφερθείσας διατάξεις της νομοθεσίας, η οποία διέπει τα της αναγνώρισεως τίτλων σπουδών της αλλοδαπής από το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. ερμηνευομένας εν συνδυασμώ προς την προαναφερθείσα διάταξιν του άρθρου 16 του Συντάγματος και την έννοιαν, η οποία εδόθη εις αυτήν, συνάγεται ότι εφ' όσον τμήμα των σπουδών διά την απόκτησιν του υποβαλλομένου προς αναγνώρισιν εις το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. τίτλου σπουδών, ο οποίος χορηγήθη από Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής διηνύθη εις Τμήμα ή Παράρτημα αλλοδαπού Α.Ε.Ι., το οποίον λειτουργεί εις την Ελλάδα, υπό την μορφήν ιδιωτικού φροντιστηρίου ή Κέντρου Ελευθέρων Σπουδών, νομίμως το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. αρνείται την αναγνώρισιν της

ισοτιμίας και αντιστοιχίας του προαναφερθέντος τίτλου σπουδών προς τους απονεμομένους από τα Ελληνικά Α.Ε.Ι. τίτλους σπουδών και, λαμβάνον υπ' όψιν μόνον τα έτη σπουδών τα οποία έχει ήδη πραγματοποιήσει, εις την αλλοδαπήν, ο κάτοχός του, εις ομοταγές Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής, κατατάσσει αυτόν εις ορισμένο έτος σπουδών συγκεκριμένου Τμήματος ή Σχολής Ελληνικού Α.Ε.Ι. Δοθέντος ότι, εις την περίπτωσην αυτήν η τυχόν αναγνώρισις της ισοτιμίας του, υπό τας ανωτέρω συνθήκας, αποκτηθέντος από Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής, τίτλου σπουδών, θα οδηγούσε εις την αναγνώρισιν, εκ του αποτελέσματος, ως σπουδών ανωτάτης εκπαιδεύσεως των σπουδών οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί εις λειτουργούν εις την Ελλάδα υπό μορφήν ιδιωτικού φροντιστηρίου ή Κέντρου Ελευθέρων Σπουδών Τμήματος ή Παραρτήματος Ομοταγούς Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής, πράγμα το οποίον θα συνιστούσε καταστρατήγησιν του Συντάγματος, το οποίον απαγορεύει, κατά τα ήδη εκτεθέντα, την λειτουργίαν εις την Ελλάδα Α.Ε.Ι. από ιδιώτας. [Βλ. για τίτλο σπουδών αποκτηθέντα από συνθήκας παρομοίας με τον επίδικον τίτλο AD HOC ΣτΕ 3001/1991 βλ. επίσης ΣτΕ 626/1994 και ΣτΕ (Ολομ.) 2274/1990]. Αν και κατά την γνώμην του Συμβούλου Ν. Σακελλαρίου, εφ' όσον η αναγνώρισις της ισοτιμίας τίτλου σπουδών ομοταγούς Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής εξαρτάται, κατά νόμον, μόνον εκ του κατά πόσον ο υποβληθείς προς αναγνώρισιν τίτλος, εν όψει του περιεχομένου του ή και εξ όσων προκύπτει από άλλα στοιχεία απεκτήθη μετά από επιτυχή φοίτησιν ή επιστημονική έρευνα και δοκιμασίαν και γενικώς κατά διαδικασίαν υπό ουσιαστικής προϋποθέσεις [διάρκεια φοιτήσεως, είδος και έκτασις σπουδών, σημασία και τρόπος εξετάσεων ή άλλης δοκιμασίας κλπ.] τας ιδίας ή αναλόγους προς τας ισχυούσας εις την Ελλάδα εκ των οποίων αποδεικνύεται ότι ο αλλοδαπός τίτλος σπουδών είναι πράγματι της αυτής επιστημονικής ειδικότητος ή

κατευθύνσεως και της αυτής αξίας προς συγκεκριμένο τίτλο χορηγούμενο από Α.Ε.Ι. της ημεδαπής, ουδεμίαν δύναται να ασκήσει επιρροήν επί του ζητήματος της αναγνώρισεως της ισοτιμίας του τίτλου το γεγονός ότι τμήμα των απαιτούμενων διά την απόκτησιν αυτού σπουδών διηνύθη εις λειτουργούν εις την Ελλάδα Τμήμα ομοταγούς αλλοδαπού Πανεπιστημίου το οποίο έχει την έδρα του εις την αλλοδαπήν και ο σχετικός τίτλος πρέπει να ερευνηθεί κατ' ουσίαν, προκειμένου να εξακριβωθεί κατά πόσον αυτός πληροί τις προεκτεθείσες ουσιαστικές προϋποθέσεις, λαμβανομένου μάλιστα υπ' όψιν ότι ο σχετικός τίτλος σπουδών δεν έχει απονεμηθεί από το Τμήμα του αλλοδαπού Πανεπιστημίου το οποίο λειτουργεί εις την Ελλάδα [βλ. ΣτΕ Ολομ. 2274/1990] αλλά από αυτό τούτο το αλλοδαπό Α.Ε.Ι. [παράβ. ΣτΕ 3745/1983]. Περαιτέρω κατά την αυτήν ως άνω μειοψηφούσαν γνώμην το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. επιλαμβανόμενο αιτήματος περί αναγνώρισεως τίτλου σπουδών χορηγηθέντος από Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής οφείλει εις κάθε περίπτωση να ερευνά κατά πρώτον μεν εάν το Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής είναι ομοταγές προς τα Ελληνικά Α.Ε.Ι. και εν συνεχεία κατά πόσον ο τίτλος ο οποίος εχορηγήθη από το ομοταγές Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής είναι, κατά τα ήδη εκτεθέντα, ισότιμος και αντίστοιχος προς τους απονεμομένους από τα Ελληνικά Α.Ε.Ι. και ως εκ τούτου το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. δεν έχει εκ του νόμου αρμοδιότητα, προκειμένου να προβεί εις την αναγνώρισιν, υπό την προεκτεθείσαν έννοιαν, τίτλου σπουδών της αλλοδαπής να ερευνήσει κατά πόσον ο κάτοχός του διήνυσε ή μη τμήμα των σπουδών του εις Τμήμα ή Παράρτημα Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής λειτουργούν εις την Ελλάδα, δεδομένου ότι το ζήτημα αυτό ανάγεται εις τις τυπικές προϋποθέσεις εισόδου ορισμένων υποψηφίων εις αλλοδαπόν Α.Ε.Ι., διά την απόκτησιν από αυτό τίτλου σπουδών, οι οποίες καθορίζονται κυριαρχικώς από την εσωτερικήν νομοθεσίαν

της αλλοδαπής Πολιτείας, εις την οποία είναι εγκατεστημένον το αλλοδαπόν Α.Ε.Ι., το οποίον απονέμει τον τίτλον ή τον εσωτερικόν Κανονισμόν λειτουργίας του αλλοδαπού Ιδρύματος και δεν δύναται ως εκ τούτου να αποτελέσει αντικείμενον κρίσεως από το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α.. [βλ. ΣτΕ 502/1990, 1508-1509/1989, 1843/1988].

11. Επειδή, εις την διάταξιν του άρθρου 48 της Συνθήκης ΕΟΚ ορίζεται ότι : "Άρθρον 48 1. Η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων εντός της Κοινότητας εξασφαλίζεται το αργότερο κατά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου. 2. Η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων συνεπάγεται την κατάργησιν κάθε διακρίσεως λόγω ιθαγενείας μεταξύ των εργαζομένων των κρατών μελών, όσον αφορά την απασχόληση, την αμοιβή και τους άλλους όρους εργασίας. 3. Με την επιφύλαξιν των περιορισμών που δικαιολογούνται για λόγους δημοσίας τάξεως, δημοσίας ασφαλείας και δημοσίας υγείας, η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων περιλαμβάνει το δικαίωμά τους : α) να αποδέχονται κάθε πραγματική προσφορά εργασίας' β) να διακινούνται ελεύθερα για το σκοπό αυτόν εντός της επικρατείας των κρατών μελών ' γ) να διαμένουν σε ένα από τα κράτη μέλη με το σκοπό να ασκούν εκεί ορισμένη εργασία σύμφωνα με τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που διέπουν την απασχόληση των εργαζομένων υπηκόων αυτού του κράτους μέλους. δ) να παραμένουν στην επικράτεια ενός κράτους μέλους και μετά την άσκηση σ' αυτό ορισμένης εργασίας, κατά τους όρους που θα αποτελέσουν αντικείμενο κανονισμών εφαρμογής που θα εκδώσει η Επιτροπή. 4. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται προκειμένου περί απασχολήσεως στη δημόσια διοίκηση".

12. Επειδή, εις την διάταξιν του άρθρου 52 της ίδιας ως άνω Συνθήκης, ορίζεται ότι : "Άρθρον 52 Στο πλαίσιο των κατωτέρω

διατάξεων, οι περιορισμοί της ελευθερίας εγκαταστάσεως των υπηκόων ενός κράτους μέλους στην επικράτεια ενός άλλου κράτους μέλους καταργούνται προοδευτικώς κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου. Η προοδευτική αυτή κατάργηση εκτείνεται επίσης στους περιορισμούς για την ίδρυση πρακτορείων, υποκαταστημάτων ή θυγατρικών εταιρειών από τους υπηκόους ενός κράτους μέλους που είναι εγκατεστημένοι στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους. Η ελευθερία εγκαταστάσεως περιλαμβάνει την ανάληψη και την άσκηση μη μισθωτών δραστηριοτήτων, καθώς και τη σύσταση και τη διαχείριση επιχειρήσεων, και ιδίως εταιρειών κατά την έννοια του άρθρου 58, παράγραφος 2, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται από τη νομοθεσία της χώρας εγκαταστάσεως για τους δικούς της υπηκόους, με την επιφύλαξη των διατάξεων του κεφαλαίου της παρούσας Συνθήκης που αναφέρονται στην κυκλοφορία κεφαλαίων".

13. Επειδή, εις την διάταξιν του άρθρου 126 της Συνθήκης ΕΟΚ ορίζεται ότι : "Άρθρο 126 1. Η Κοινότητα συμβάλλει στην ανάπτυξη παιδείας υψηλού επιπέδου, ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών και, αν αυτό απαιτείται, υποστηρίζοντας και συμπληρώνοντας τη δράση του, σεβόμενη ταυτόχρονα πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το περιεχόμενο της διδασκαλίας και την οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος καθώς και την πολιτιστική και γλωσσική τους πολυμορφία. 2. Η δράση της Κοινότητας έχει ως στόχο : - να αναπτύσσει την ευρωπαϊκή διάσταση της παιδείας, μέσω ιδίως της εκμάθησης και της διάδοσης των γλωσσών των κρατών μελών, - να ευνοεί την κινητικότητα φοιτητών και εκπαιδευτικών, μεταξύ άλλων και μέσω της ακαδημαϊκής αναγνώρισης διπλωμάτων και περιόδων σπουδών. - να προωθεί τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών

ιδρυμάτων, - να αναπτύσσει την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών για τα κοινά προβλήματα των εκπαιδευτικών συστημάτων των κρατών μελών, - να ευνοεί την ανάπτυξη των ανταλλαγών νέων, καθώς και οργανωτών κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων, - να ενθαρρύνει την ανάπτυξη της εκπαίδευσης εξ αποστάσεως. 3. Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς σε θέματα παιδείας, και ειδικότερα με το Συμβούλιο της Ευρώπης. 4. Προκειμένου να συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων του παρόντος άρθρου, το Συμβούλιο : -αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 189 Β και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και με την Επιτροπή των Περιφερειών, θεσπίζει δράσεις ενθάρρυνσης, χωρίς να εναρμονίζει τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις των κρατών μελών, - αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία προτάσει της Επιτροπής, διατυπώνει συστάσεις.

14. Επειδή, η οδηγία 89/48/ΕΟΚ/21.12.1988 "σχετικά με ένα γενικό σύστημα αναγνώρισης των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών" [ΕΕ : L 19/6, 24.1.1989], η οποία προβλέπει, όπως αναφέρεται εις το προοίμιόν της, εις την ενίσχυσιν του δικαιώματος του ευρωπαίου πολίτου, όπως χρησιμοποιεί τις επαγγελματικές του γνώσεις εις οιοδήποτε Κράτος Μέλος, ολοκληρώνει και συγχρόνως ενισχύει το δικαίωμά του να αποκτά τις γνώσεις αυτές, όπως επιθυμεί, ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

"Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοείται : α) ως δίπλωμα, οποιοδήποτε δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλος τίτλος ή οποιοδήποτε σύνολο τέτοιων διπλωμάτων, πιστοποιητικών ή άλλων τίτλων -που έχει χορηγηθεί από αρμόδια αρχή κράτους μέλους, η οποία έχει οριστεί σύμφωνα με τις νομοθετικές κανονιστικές ή διοικητικές

διατάξεις του εν λόγω κράτους μέλους, -απο το οποίο προκύπτει ότι ο κάτοχός του παρακολούθησε με επιτυχία κύκλο σπουδών μετά τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, διάρκειας τουλάχιστον τριών ετών ή ισοδύναμης διάρκειας με ελαστική παρακολούθηση, σε πανεπιστήμιο ή ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα ή άλλω ίδρυμα του αυτού εκπαιδευτικού επιπέδου και, ενδεχομένως ότι παρακολούθησε με επιτυχία την επαγγελματική εκπαίδευση που απαιτείται επιπλέον του κύκλου σπουδών μετά τη δευτεροβάθμια, και - από το οποίο προκύπτει ότι ο κάτοχός του διαθέτει τα απαιτούμενα επαγγελματικά προσόντα για να αναλάβει ή να ασκήσει επάγγελμα που είναι νομοθετικά κατοχυρωμένο στο εν λόγω κράτος μέλος εφόσον η εκπαίδευση που πιστοποιείται από το εν λόγω δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλο τίτλο έχει πραγματοποιηθεί κατά το μεγαλύτερο της μέρος στην Κοινότητα, ή εφόσον ο κάτοχός του έχει τριετή επαγγελματική πείρα που βεβαιούται από το κράτος μέλος το οποίο έχει αναγνωρίσει ένα εξωκοινοτικό δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλο τίτλο. Εξομοιώνεται προς δίπλωμα κατά την έννοια του πρώτου εδαφίου, οποιοδήποτε δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλος τίτλος ή οποιοδήποτε σύνολο τέτοιων διπλωμάτων, πιστοποιητικών ή άλλων τίτλων έχει χορηγηθεί από αρμόδια αρχή σε κράτος μέλος, εφόσον πιστοποιεί εκπαίδευση που έχει πραγματοποιηθεί εντός της Κοινότητας και που αναγνωρίζεται από αρμόδια αρχή του εν λόγω κράτους μέλους ως ισοτίμου επιπέδου και εφόσον παρέχει τα ίδια δικαιώματα πρόσβασης ή άσκησης ενός νομοθετικά κατοχυρωμένου επαγγέλματος' β] ως κράτος μέλος υποδοχής, το κράτος μέλος στο οποίο ο υπήκοος κράτους μέλους ζητεί να ασκήσει ένα επάγγελμα το οποίο είναι νομοθετικά κατοχυρωμένο ενώ δεν έχει αποκτήσει στο εν λόγω κράτος μέλος το δίπλωμα το οποίο διαθέτει ή δεν έχει ασκήσει στο εν λόγω κράτος

μέλος για πρώτη φορά το περί ου ο λόγος επάγγελμα ' γ] ως νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα, η δραστηριότητα ή το σύνολο νομοθετικά κατοχυρωμένων επαγγελματικών δραστηριοτήτων που αποτελούν το επάγγελμα αυτό σε ένα κράτος μέλος ' δ] ως νομοθετικά κατοχυρωμένη επαγγελματική δραστηριότητα, η επαγγελματική δραστηριότητα για την πρόσβαση στην οποία, την εξάσκησή της ή για ένα τρόπο εξασκήσεώς της, σε ένα κράτος μέλος απαιτείται, αμέσως ή εμμέσως, βάσει νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων, η κατοχή διπλώματος. Τρόπους εξασκήσεως μιας νομοθετικά κατοχυρωμένης επαγγελματικής δραστηριότητας συνιστούν ιδίως : ... ε] ως επαγγελματική πείρα, η πραγματική και νομική άσκηση του σχετικού επαγγέλματος σ' ένα κράτος μέλος' στ] ως πρακτική άσκηση προσαρμογής, η άσκηση νομοθετικά κατοχυρωμένου επαγγέλματος που πραγματοποιείται στο κράτος μέλος υποδοχής υπό την ευθύνη αναγνωρισμένου επαγγελματία και που συνοδεύεται, ενδεχομένως, από συμπληρωματική εκπαίδευση. Η πρακτική άσκηση υπόκειται σε αξιολόγηση. Οι λεπτομερείς κανόνες της πρακτικής άσκησης και της αξιολόγησής της καθώς και το νομικό καθεστώς του ασκούμενου μετανάστη καθορίζονται από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους υποδοχής' ζ] ως δοκιμασία επάρκειας, έλεγχος που αφορά αποκλειστικά τις επαγγελματικές γνώσεις του αιτούντος, ασκείται δε από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους υποδοχής με σκοπό να εκτιμηθεί η ικανότητα του αιτούντος να εξασκήσει νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα στο εν λόγω κράτος μέλος. Για τη διενέργεια του ελέγχου αυτού, οι αρμόδιες αρχές, με βάση τη σύγκριση της εκπαίδευσης που απαιτεί το κράτος μέλος υποδοχής με την εκπαίδευση του αιτούντος, καταρτίζουν κατάλογο των τομέων γνώσεων οι οποίοι δεν καλύπτονται από το δίπλωμα, ή τον [τους]

τίτλο [ους] που επικαλείται ο αιτών". [βλ. άρθρον 1] Άρθρον 2. "Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στους υπηκόους κράτους μέλους οι οποίοι επιθυμούν να ασκήσουν ως ελεύθεροι επαγγελματίες ή μισθωτοί, νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα σε κράτος μέλος υποδοχής. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στα επαγγέλματα τα οποία διέπει ειδική οδηγία που καθιερώνει αμοιβαία αναγνώριση διπλωμάτων μεταξύ των κρατών μελών" [βλ. άρθρον 2]. Άρθρο 3 "Όταν, στο κράτος μέλος υποδοχής η πρόσβαση σε νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα ή η εξάσκησή του προϋποθέτει την κατοχή διπλώματος η αρμόδια αρχή δεν μπορεί να αρνείται σε υπήκοο κράτους μέλους την πρόσβαση στο επάγγελμα αυτό ή την εξάσκησή του, υπό τους ίδιους όρους με τους ημεδαπούς, επικαλούμενη την έλλειψη προσόντων : α) αν ο αιτών κατέχει το δίπλωμα που επιβάλλεται από άλλο κράτος μέλος για την πρόσβαση στο εν λόγω επάγγελμα ή την εξάσκησή του στο έδαφός του και το οποίο έχει ληφθεί σε ένα κράτος μέλος, ή β) αν ο αιτών έχει εξασκήσει το επάγγελμα αυτό με πλήρη απασχολήση επί δύο έτη . . . και έχει αποκτήσει έναν ή περισσότερους τίτλους εκπαίδευσης. . . Εξομοιώνεται προς τον τίτλο εκπαίδευσης που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο, οποιοδήποτε τίτλος ή σύνολο τίτλων έχει χορηγηθεί από αρμόδια αρχή σε κράτος μέλος, εφόσον πιστοποιεί εκπαίδευση που έχει αποκτηθεί εντός της Κοινότητας και αναγνωρίζεται από αυτό το κράτος μέλος ως ισοδύναμου επιπέδου, υπό τον όρο ότι η αναγνώριση αυτή έχει κοινοποιηθεί στα άλλα κράτη μέλη και στην Επιτροπή" [βλ. άρθρον 3].

15. Επειδή, εξ άλλου, εις το Π.Δ. 52/1993, περί αναγνωρίσεως "ισοτιμίας επαγγελματικών προσόντων δικηγόρων, σύμφωνα με την οδηγία 89/48/Ε.Ο.Κ. του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων" [ΦΕΚ Α 20], το οποίον εξεδόθη εν όψει

της προαναφερθείσης οδηγίας της Ευρωπαϊκής Ενώσεως [Ε.Ε.] προβλέπονται, μεταξύ άλλων, και τα εξής : ότι σκοπός της εκδόσεως του διατάγματος αυτού είναι η αναγνώρισις ισοτιμίας επαγγελματικών προσόντων δικηγόρων, σύμφωνα με την ως άνω οδηγίαν [άρθρον 1], ότι ως "δίπλωμα" διά τους σκοπούς του Διατάγματος αυτού νοείται "η άδεια ασκήσεως επαγγέλματος ή οποιοδήποτε πιστοποιητικό ή άλλος τίτλος από τον οποίο προκύπτει ότι ο κάτοχός του διαθέτει τα απαιτούμενα επαγγελματικά προσόντα για να ασκήσει το επάγγελμα του δικηγόρου, υπό μία από τις ονομασίες της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του Π.Δ. 258/1987 σε Κράτη - Μέλη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, αρμοδία αρχή του οποίου το χορήγησε". ότι "Το δίπλωμα αυτό προϋποθέτει ότι : α) Ο κάτοχός του παρακολούθησε με επιτυχία κύκλο σπουδών μετά τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, διάρκειας τουλάχιστον τριών ετών ή ισοδύναμης διάρκειας με ελαστική παρακολούθηση σε πανεπιστήμιο ή ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα ή άλλο ίδρυμα του αυτού εκπαιδευτικού επιπέδου και ότι ολοκλήρωσε την επαγγελματική εκπαίδευση που κατά περίπτωση απαιτείται επιπλέον του κύκλου σπουδών μετά τη δευτεροβάθμια, και β) η εκπαίδευση έχει πραγματοποιηθεί κατά το μεγαλύτερο μέρος σε κράτος μέλος ή ο κάτοχος του διπλώματος έχει τριετή επαγγελματική πείρα που βεβαιώνεται από το κράτος μέλος το οποίο έχει αναγνωρίσει το δίπλωμα τρίτης χώρας. Εξομοιώνεται προς το ανωτέρω δίπλωμα οποιοδήποτε πιστοποιητικό ή άλλος τίτλος κράτους μέλους πιστοποιεί εκπαίδευση που έχει πραγματοποιηθεί εντός της Κοινότητας, αναγνωρίζεται από αρμόδια αρχή του εν λόγω κράτους μέλους ως ισοτίμου επιπέδου και παρέχει τα ίδια δικαιώματα άσκησης του επαγγέλματος υπό μία από τις ονομασίες της παραγράφου 2 του Π. Δ/τος 258/1987. 2. Επαγγελματική πείρα νοείται

η νόμιμη και πραγματική άσκηση του επαγγέλματος υπό μία από τις ονομασίες της παρ. 2 του άρθρου 2 του Π.Δ. 258/1987 σε ένα κράτος μέλος. 3. Δοκιμασία επάρκειας νοείται ο έλεγχος που αφορά αποκλειστικά τις επαγγελματικές γνώσεις του αιτούντος προκειμένου να εκτιμηθεί η ικανότητά του να ασκήσει το επάγγελμα του δικηγόρου στην Ελλάδα, συνεκτιμώμενου και του γεγονότος ότι ο αιτών δικαιούται να ασκεί στο κράτος μέλος καταγωγής ή προέλευσής του το επάγγελμα υπό μία από τις ονομασίες της παρ. 2 του άρθρου 2 του Π.Δ. 258/1987. [βλ. άρθρον 2] ότι "η Μόνιμη Επιτροπή του άρθρου 7 του παρόντος δεν δύναται να αποκλείσει τον αιτούντα από τη συμμετοχή του στη δοκιμασία επάρκειας εφ' όσον ο αιτών κατέχει το δίπλωμα του άρθρου 2 παρ. 1 του παρόντος που έχει ληφθεί σε άλλο Κράτος - Μέλος [Κ.Μ.] και απαιτείται για την άσκηση του επαγγέλματος σ' αυτό το Κράτος - Μέλος", ότι "σε όσους ασκούν κατά τους όρους του παρόντος διατάγματος το επάγγελμα του δικηγόρου στην Ελλάδα, η Επιτροπή αναγνωρίζει το δικαίωμα να φέρουν τον τίτλο του δικηγόρου, β] το δικαίωμα να χρησιμοποιούν το νόμιμο ακαδημαϊκό τίτλο, τον οποίο απέκτησαν στο κράτος - μέλος καταγωγής ή προέλευσης και ενδεχομένως την σύντημή του στη γλώσσα του Κράτους αυτού. Ο τίτλος αυτός πρέπει να συνοδεύεται από το όνομα και τον τόπο του Εκπαιδευτικού Ιδρύματος που τον είχε χορηγήσει" [άρθρον 6] Εις δε τις λοιπές διατάξεις του ίδιου Π. Δ/τος προβλέπονται, εκτός άλλων, τα της συγκροτήσεως της Μονίμου Επιτροπής διά την διεξαγωγή της σχετικής δοκιμασίας επαρκείας [άρθρον 7] τα της υποβολής των σχετικών δικαιολογητικών [άρθρον 8] και τα της δοκιμασίας προς απόδειξιν της Επαρκείας [άρθρον 9].

16. Επειδή, όπως έχει ήδη κριθεί από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων [Δ.Ε.Κ.], εν όψει των διατάξεων των

άρθρων 48, 52 και της διατάξεως του άρθρου 126 της Συνθήκης Ε.Ο.Κ. [όπως αυτή ίσχυε προ της αντικατάστασής αυτής, με το άρθρο Ζ στ. 36 της Συνθήκης διά την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία εκυρώθη από την Ελλάδα, με τον ν. 2077/1992 ΦΕΚ Α 136/7.8.1992 και τέθηκε εν ισχύ, συμφώνως προς το άρθρο τέταρτο του ως άνω νόμου και το άρθρο Ρ της ίδιας Συνθήκης, από 1.11.1993 [βλ. και την από 5.11.1993 ανακοίνωση του Υπ. των Εξωτερικών, ΦΕΚ Δ 196/18.11.1993], αλλά και των διατάξεων της οδηγίας 89/48/ΕΟΚ/21.12.1989 "σχετικά με ένα γενικό σύστημα αναγνώρισης των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών " [Ε.Ε. αρ. L/19/16/24.1.1989], 1. Η ελευθερία κυκλοφορίας των προσώπων και το δικαίωμα εγκαταστάσεως αυτών κατοχυρώνονται από τις διατάξεις των άρθρων 48 και 52 της Συνθήκης Ε.Ο.Κ. και συνιστούν θεμελιώδεις ελευθερίες εις το Κοινοτικό Σύστημα, οι οποίες δεν θα ήτο δυνατόν να επιτευχθούν πλήρως εάν παρείχτο εις τα Κράτη Μέλη [ΚΜ] η δυνατότης να αρνούνται το ευεργέτημα των διατάξεων του Κοινοτικού Δικαίου, εις εκείνους από τους υπηκόους των, οι οποίοι έχοντας κάνει χρήση των ευχερειών, οι οποίες παρέχονται, εις αυτούς, από τις διατάξεις του Κοινοτικού Δικαίου, απέκτησαν επαγγελματικές ικανότητες εις ένα ΚΜ άλλο από εκείνο, του οποίου έχουν την υπηκοότητα. Κατά συνέπειαν οι διατάξεις αυτές έρχονται εις αντίθεσιν με κάθε εθνικό μέτρο σχετικά με τους όρους χρησιμοποίησεως ενός συμπληρωματικού πανεπιστημιακού τίτλου, ο οποίος έχει αποκτηθεί εις ένα άλλο ΚΜ, το οποίο [μέτρο] έστω και αν εφαρμόζεται άνευ διακρίσεως ως προς την υπηκοότητα του προσώπου, είναι δυνατόν να παρεμποδίσει ή να καθιστά λιγότερο ελκυστική την άσκηση από κοινοτικούς υπηκόους - περιλαμβανομένων και των υπηκόων του ΚΜ το οποίο έχει λάβει το μέτρο αυτό - την απόλαυση των

θεμελιωδών αυτών ελευθεριών. 2. το εθνικό μέτρο, το οποίο ενδέχεται να παρακωλύει ή να καθιστά λιγότερο ελκυστική την άσκηση των θεμελιωδών ελευθεριών τις οποίες εξασφαλίζει η Συνθήκη πρέπει να πληροί τέσσερες προϋποθέσεις α. να εφαρμόζεται κατά τρόπον μη δημιουργούντα διακρίσεις β. να δικαιολογείται από επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος γ. να είναι κατάλληλο διά την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και δ. να μην είναι δεσμευτικό πέραν του βαθμού. ο οποίος είναι αναγκαίος διά την επίτευξη του επιδιωκόμενου, με αυτό, σκοπού αυτού. 3. ναι μεν η εκπαίδευσις και η περί Παιδείας πολιτική δεν ανήκει άνευ ετέρου εις τους τομείς τους οποίους η Συνθήκη αναθέτει εις την αρμοδιότητα των κοινοτικών οργάνων, πλην η πρόσβασις και η συμμετοχή εις κύκλους εκπαιδύσεως και μαθητείας ιδίως όταν πρόκειται περί επαγγελματικής εκπαιδύσεως δεν είναι ξένες προς το Κοινοτικό Δίκαιο. 4. η πρόσβασις εις την επαγγελματική εκπαίδευση είναι ικανή να προωθήσει την ελευθερία κυκλοφορίας των προσώπων εις ολόκληρο την Κοινότητα επιτρέπουσα εις αυτά να αποκτήσουν τυπικά προσόντα εις το ΚΜ όπου προτίθενται να ασκήσουν την επαγγελματική των δραστηριότητα και δίδοντας εις αυτά την ευκαιρία να ολοκληρώσουν την μόρφωσή των και να αναπτύξουν τις ιδιαίτερες ικανότητες των εις το ΚΜ εκείνο εις το οποίο η επαγγελματική εκπαίδευσις περιλαμβάνει κατάλληλο ειδικότητα. Συνεπώς οι όροι προσβάσεως εις την επαγγελματική εκπαίδευση εμπίπτουν εις το πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης. 5. κάθε μορφή επαγγελματικής εκπαιδύσεως, η οποία προετοιμάζει διά την απόκτηση τυπικού προσόντος διά συγκεκριμένο επάγγελμα ή απασχόληση ή παρέχει την ιδιαίτερα ικανότητα διά την άσκηση του σχετικού επαγγέλματος ή απασχολήσεως περιλαμβάνεται εις την έννοια της επαγγελματικής εκπαιδύσεως, ανεξαρτήτως της ηλικίας

και του επιπέδου κατάρτισας των μαθητών ή σπουδαστών ακόμη και αν το πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει τμήμα γενικής εκπαίδευσας 6. οι πανεπιστημιακές σπουδές συγκεντρώνουν, εν γένει, τις προϋποθέσεις αυτές ώστε να χαρακτηρίζονται ως επαγγελματική εκπαίδευσις. 7. δεν αποκλείεται να έχουν χαρακτήρα επαγγελματικής εκπαίδευσας οι σπουδές οι οποίες αν και δεν οδηγούν αμέσως εις την απονομήν τυπικού προσόντος διά την άσκηση συγκεκριμένου επαγγέλματος παρέχουν την ιδιαίτερα προς τούτο ικανότητα ή οι σπουδές οι οποίες περιλαμβάνουν διαφορετικούς κύκλους σπουδών, οι οποίοι πρέπει να θεωρούνται ως μία ενότης χωρίς να είναι δυνατή η διάκρισις μεταξύ κύκλων σπουδών οι οποίοι εμπίπτουν εις την επαγγελματική εκπαίδευση και άλλων οι οποίοι δεν καλύπτονται από την έννοια αυτή. 8. συνιστά επαγγελματική εκπαίδευση, κατά την έννοια της Συνθήκης ΕΟΚ ένα έτος σπουδών το οποίο ανήκει εις κύκλον σπουδών, ο οποίος αποτελεί εκπαιδευτική ενότητα και προετοιμάζει διά την απόκτηση τυπικού προσόντος διά συγκεκριμένο επάγγελμα ή απασχόληση ή παρέχει την ιδιαίτερα ικανότητα, η οποία απαιτείται διά την άσκηση του σχετικού επαγγέλματος ή απασχολήσεως. 9. ελλείψει εναρμονίσεως των όρων ασκήσεως επαγγέλματος τα ΚΜ δικαιούνται να καθορίζουν τις γνώσεις και τα προσόντα, τα οποία είναι αναγκαία διά την άσκηση του σχετικού επαγγέλματος και να απαιτούν την προσκόμιση διπλώματος, από το οποίο να πιστοποιείται η ύπαρξις αυτών των γνώσεων και των προσόντων. 10. Η θεμιτή, εις διάφορα ΚΜ απαιτήσις όσον αφορά την κατοχή διπλώματος διά την άσκηση ορισμένου επαγγέλματος συνιστά εμπόδιο εις την αποτελεσματική άσκηση της διασφαλιζομένης από την Συνθήκη ελευθερίας η εξάλειψις του οποίου πρέπει να διευκολύνεται μέσω οδηγιών αποσκοποουσών εις την αμοιβαία

αναγνώριση διπλωμάτων, πιστοποιητικών ή άλλων τίτλων, το γεγονός δε ότι τέτοιου είδους οδηγίες δεν έχουν ακόμη εκδοθεί δεν παρέχει εις ένα ΚΜ το δικαίωμα να αρνηθεί να αναγνωρίσει τα ευεργετικά αποτελέσματα της ελευθερίας αυτής εις πρόσωπο, το οποίο υπάγεται εις το Κοινοτικό Δίκαιο όταν η ελευθερία αυτή μπορεί να διασφαλίζεται εις το εν λόγω ΚΜ ιδίως λόγω του ότι οι νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις επιτρέπουν την αναγνώριση της ισοτιμίας αλλοδαπού διπλώματος. 11. η απαίτησις της συνδρομής των απαραίτητων διά την άσκηση ενός συγκεκριμένου επαγγέλματος προσόντων πρέπει να συμβιβάζεται με τις επιταγές της ελεύθερας κυκλοφορίας των εργαζομένων, η δε διαδικασία αναγνώρισεως της ισοτιμίας διπλώματος πρέπει να επιτρέπει εις τις εθνικές αρχές να ελέγχουν επί τη βάσει αντικειμενικών κριτηρίων ότι με το αλλοδαπό δίπλωμα πιστοποιούνται εις ότι αφορά τον κάτοχό του γνώσεις και προσόντα αν όχι όμοια τουλάχιστον ισοδύναμα προς τα πιστοποιούμενα από το εθνικό δίπλωμα. 12. η εκτίμησις αυτή της ισοδυναμίας του αλλοδαπού διπλώματος πρέπει να γίνεται έχοντας αποκλειστικώς υπ' όψιν τον βαθμόν γνώσεων και προσόντων τα οποία πιστοποιεί το δίπλωμα αυτό, εν όψει της φύσεως και της διάρκειας των σπουδών και των πρακτικών ασκήσεων την πραγματοποίηση των οποίων αυτό πιστοποιεί και εν όψει των οποίων καθιστά δυνατή την κατά τεκμήριο ύπαρξη αυτών εις το πρόσωπον του κατόχου του 13. εφ' όσον η ελευθέρα πρόσβασις εις την απασχόληση αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα παρεχόμενο από την Συνθήκη ατομικώς εις κάθε εργαζόμενο της Κοινότητας η ύπαρξις δυνατότητος ασκήσεως ενδίκων μέσων κατά οιασδήποτε αποφάσεως εθνικής αρχής, με την οποία δεν αναγνωρίζονται τα ευεργετικά αποτελέσματα του δικαιώματος αυτού, αποτελεί ουσιώδη προϋπόθεση διά την διασφάλιση εις τους ιδιώτες της αποτελεσματικής

προστασίας του δικαιώματός των. Η απαίτησις αυτής αποτελεί γενική αρχή του Κοινοτικού Δικαίου απορρέουσα από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των ΚΜ και έχει καθιερωθεί με τα άρθρα 6 και 13 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως διά την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των θεμελιωδών Ελευθεριών και 14. η αποτελεσματικότητα του δικαστικού ελέγχου ο οποίος πρέπει να αφορά την νομιμότητα της αιτιολογίας της προσβαλλομένης αποφάσεως συνεπάγεται γενικά ότι το αποφαινόμενο ως προς το κύρος της εν λόγω αποφάσεως Δικαστήριο μπορεί να απαιτεί από την αρμόδια αρχή να του γνωστοποιεί την αιτιολογία αυτή, όταν όμως πρόκειται διά την διασφάλιση της αποτελεσματικής προστασίας θεμελιώδους δικαιώματος της Συνθήκης εις τους εργαζομένους της Κοινότητας πρέπει οι τελευταίοι να μπορούν να υπερασπίζουν το δικαίωμα αυτό υπό τας καλλιτέρας συνθήκας και να παρέχεται εις αυτούς ευχέρεια να αποφασίζουν έχοντες πλήρη γνώση όλων των σχετικών στοιχείων, εάν είναι συμφέρουσα δι' αυτούς η άσκησις ενδίκου προσφυγής. Εξ αυτών προκύπτει ότι η αρμόδια εθνική αρχή υποχρεούται είτε με την ίδια την απόφασή της είτε κατόπιν αιτήσεως αυτών, να γνωστοποιεί με μεταγενεστέρα κοινοποίησή της τους λόγους της αρνήσεώς της. [βλ. ΔΕΚ KRAUS/LAND WURTTEMBERG, C-19/92, 31.3.1993, GRAVIER/VILLE DE LIEGE 293/83, 13.12.1985, UNION NATIONALE DES ENTRAINEURS ET CADRES TECHNIQUES PROFESSIONNELS DU FOOTBALL (UNECTEF), SYNDICAT PROFESSIONNEL/G.HEYLENS ETC., 222/1986, 15.10.1987, BLAIZOT/UNIVERSITE DE LIEGE ETC., 24/86, 2.2.1988. Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Συμβουλίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 242/87, 30.5.1989, VLASSOPOULOU/MINISTERIUM FUR JUSTIZ, BUNDES UND EUROPAANGELEGENHEITEN C-340/89, 7.5.1991.

GEBHARD/CONSIGLIO DELL ORRDINE DEGLI AVOCATI ET PROCURATORE DI MILANO, C-5594, 30.11.1995, HAIM/KASSENZAHNARTZTLICHE VEREINIGUNG NORDRHEIN, C-319/92, COMMISSION DES COMMUNAUTES EUROPEENNES/REPUBLIQUE HELLENIQUE, 147/86, 15.3.1988, KNOORS/SECRETAIRE D ETAT AUX AFFAIRES ECONOMIQUES, 115/78, 3.10.1990, BOUCHOUCHA, C-61/89, βλ. επίσης Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων : Παναγιωτοπούλου / PARLEMENT EUROPEEN, T-16/90, 11.2.1992, βλ. επίσης ΣτΕ 2064/1994].

17. Επειδή, περαιτέρω, όπως ήδη εκρίθη, από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων [ΔΕΚ], η ελευθερία κυκλοφορίας των προσώπων και το δικαίωμα εγκαταστάσεως αυτών κατοχυρώνονται από τις διατάξεις των άρθρων 48 και 52 της Συνθήκης Ε.Ο.Κ. και συνιστούν θεμελιώδεις ελευθερίες εις το Κοινοτικό Σύστημα, οι οποίες δεν θα ήτο δυνατόν να επιτευχθούν πλήρως εάν παρείχετο εις τα Κράτη Μέλη η δυνατότης να αρνούνται το ευεργέτημα των διατάξεων του Κοινοτικού Δικαίου εις εκείνους από τους υπηκόους των οι οποίοι, έχοντας κάνει χρήση των ευχερειών οι οποίες παρέχονται εις αυτούς από τις διατάξεις του Κοινοτικού Δικαίου, απέκτησαν επαγγελματικές ικανότητες εις ένα ΚΜ άλλο από εκείνο, του οποίου έχουν την υπηκοότητα και ότι η θέσις ενός κοινοτικού υπηκόου κατόχου πανεπιστημιακού διπλώματος τρίτου κύκλου - το οποίο ελήφθη εις ένα άλλο ΚΜ- διευκολύνει την πρόσβαση εις την άσκηση ενός επαγγέλματος ή τουλάχιστον μιας οικονομικής δραστηριότητας, διέπεται από το Κοινοτικόν Δίκαιον, ακόμη και εις ό,τι αφορά τις σχέσεις αυτού του κοινοτικού υπηκόου έναντι του ΚΜ, του οποίου έχει την υπηκοότητα [βλ. αποφ. ΔΕΚ KRAUS της 31.3.1993 κα., παράβ. επίσης ΔΕΚ V.STEEN/DEUTSCHE BUNDESPOST, C -132/93, 16.1.1994, LA

REINE/V.A. Saunders. 175/78, 28.3.1979 κ.α.]. Υπό τα δεδομένα αυτά ο επίδικος τίτλος σπουδών εμπίπτει εις το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Κοινοτικού Δικαίου.

18. Επειδή εις την διάταξιν του άρθρου 28 του Συντάγματος ορίζεται ότι : "1. Οι γενικά παραδεγμένοι κανόνες του διεθνούς δικαίου, καθώς και οι διεθνείς συμβάσεις, από την επικύρωσή τους με νόμο και τη θέση τους σε ισχύ σύμφωνα με τους όρους καθεμιάς, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού ελληνικού δικαίου και υπερισχύουν από κάθε άλλη αντίθετη διάταξη νόμου. Η εφαρμογή των κανόνων του διεθνούς δικαίου και των διεθνών συμβάσεων στους αλλοδαπούς τελεί πάντοτε υπό τον όρο της αμοιβαιότητας. 2. Για να εξυπηρετηθεί σπουδαίο εθνικό συμφέρον και να προαχθεί η συνεργασία με άλλα κράτη, μπορεί να αναγνωρισθούν, με συνθήκη ή συμφωνία, σε όργανα διεθνών οργανισμών αρμοδιότητες που προβλέπονται από το Σύνταγμα. Για την ψήφιση νόμου που κυρώνει αυτή τη συνθήκη ή συμφωνία απαιτείται πλειοψηφία των τριών πέμπτων του όλου αριθμού των βουλευτών. 3. Η Ελλάδα προβαίνει ελεύθερα, με νόμο που ψηφίζεται από την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών, σε περιορισμούς ως προς την άσκηση της εθνικής κυριαρχίας της, εφόσον αυτό υπαγορεύεται από σπουδαίο εθνικό συμφέρον, δεν θίγει τα δικαιώματα του ανθρώπου και τις βάσεις του δημοκρατικού πολιτεύματος και γίνεται με βάση τις αρχές της ισότητας και με τον όρο της αμοιβαιότητας".

19. Επειδή, περαιτέρω, εις την διάταξιν του άρθρου 110 του Συντάγματος ορίζεται ότι : 1. Οι διατάξεις του Συντάγματος υπόκεινται σε αναθεώρηση, εκτός από εκείνες που καθορίζουν τη βάση και τη μορφή του πολιτεύματος, ως Προεδρευόμενης

Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας, καθώς και από τις διατάξεις των άρθρων 2 παράγραφος 1, 4 παράγραφοι 1, 4 και 7, 5 παράγραφοι 1 και 3, 13 παράγραφος 1 και 26. 2. Η ανάγκη της αναθεώρησης του Συντάγματος διαπιστώνεται με απόφαση της Βουλής που λαμβάνεται, ύστερα από πρόταση πενήντα τουλάχιστον βουλευτών, με πλειοψηφία των τριών πέμπτων του όλου αριθμού των μελών της σε δύο ψηφοφορίες που απέχουν μεταξύ τους έναν τουλάχιστον μήνα. Με την απόφαση αυτή καθορίζονται ειδικά οι διατάξεις που πρέπει να αναθεωρηθούν. 3. Αφού η αναθεώρηση αποφασιστεί από τη Βουλή, η επόμενη Βουλή, κατά την πρώτη σύνοδό της, αποφασίζει με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των μελών της σχετικά με τις αναθεωρητέες διατάξεις. 4. Αν η πρόταση για αναθεώρηση του Συντάγματος έλαβε την πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών όχι όμως και την πλειοψηφία των τριών πέμπτων, σύμφωνα με την παράγραφο 2, η επόμενη Βουλή κατά την πρώτη σύνοδό της μπορεί να αποφασίσει σχετικά με τις αναθεωρητέες διατάξεις με την πλειοψηφία των τριών πέμπτων του όλου αριθμού των μελών της. 5. Κάθε ψηφιζόμενη αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως μέσα σε δέκα ημέρες αφότου επιψηφιστεί από τη Βουλή και τίθεται σε ισχύ με ειδικό ψήφισμά της. 6. Δεν επιτρέπεται αναθεώρηση του Συντάγματος πριν περάσει πενταετία από την περάτωση της προηγούμενης".

20. Επειδή, όπως ήδη εκρίθη, κατά το άρθρον 2 της προσηρτημένης εις την διά του εδ. α του άρθρου 1 του ν. 945/1979 [ΦΕΚ 170] κυρωθείσαν "Συνθήκην Προσχωρήσεως της Ελλάδος εις την Ευρωπαϊκήν Οικονομικήν Κοινότητα και την Ευρωπαϊκήν Κοινότητα Ατομικής Ενεργείας Πράξεως" περί των όρων προσχωρήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας και των προσαρμογών

των Συνθηκών", από της κατά την 1ην Ιανουαρίου 1981 ενάρξεως της ισχύος της εν λόγω Συνθήκης. συμφώνως προς το εδ. β' του άρθρου 2 αυτής, η Ελληνική Δημοκρατία δεσμεύεται εκ των διατάξεων της Πράξεως ταύτης Προσχωρήσεως και των αρχικών Συμφωνιών διά την ίδρυσιν της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενεργείας, των υπογραφεισών εν Ρώμη την 25ην Μαρτίου 1957 και διά την ίδρυσιν της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ανθρακος και Χάλυβος των υπογραφεισών εν Παρισίοις την 18ην Απριλίου 1951, ως ετροποποιήθησαν και συνεπληρώθησαν διά των προσηρημένων εις αυτάς παραρτημάτων, πράξεων, πρωτοκόλλων και δηλώσεων. Το σύνολον των διατάξεων τούτων αποτελεί από 1ης Ιανουαρίου 1981 αναπόσπαστον μέρος του εσωτερικού ελληνικού δικαίου και κατισχύει πάσης αντιθέτου διατάξεως νόμων του Ελληνικού κράτους, κατά το άρθρον 28 του Συντάγματος. Εκ τούτου παρέπεται ότι, εφ' όσον από της 1ης

Ιανουαρίου 1981 η Συνθήκη Προσχωρήσεως της Ελλάδος εις την Ευρωπαϊκὴν Οικονομικὴν Κοινότητα, την Ευρωπαϊκὴν Κοινότητα Ατομικῆς Ενεργείας και την Ευρωπαϊκὴν Κοινότητα Ανθρακος και Χάλυβος ἔχει ἄμεσον, πλήν και ευθείαν εφαρμογήν, μη δυναμένην να εμποδισθῇ ἐξ αντιθέτων διατάξεων της εσωτερικῆς ελληνικῆς νομοθεσίας, εἶναι ανεφάρμοστοι ἀπὸ της χρονολογίας ταύτης διατάξεις νόμων της Ελληνικῆς Δημοκρατίας, αντικείμεναι προς τας διατάξεις των ως ἄνω Συμφωνιών διά την ίδρυσιν της Ευρωπαϊκῆς Οικονομικῆς Κοινότητος, της Ευρωπαϊκῆς Κοινότητος Ατομικῆς Ενεργείας και της Ευρωπαϊκῆς Κοινότητος Ανθρακος και Χάλυβος, ως ετροποποιήθησαν και συνεπληρώθησαν διά των προσηρημένων εις αυτάς παραρτημάτων, πράξεων, πρωτοκόλλων και δηλώσεων και της Συνθήκης Προσχωρήσεως της Ελλάδος εις τας Ευρωπαϊκὰς Κοινότητας και της συνημμένης εις αὐτήν Πράξεως Προσχωρήσεως

και δη αμέσως και χωρίς να υφίσταται ανάγκη προηγούμενης προσαρμογής της εσωτερικής ελληνικής νομοθεσίας προς το Κοινοτικόν Δίκαιον διά καταρτίσεως των αντιθέτων προς αυτό διατάξεων της νομοθεσίας ταύτης [βλ. ΣτΕ ΟΛΟΜ : 2152/1996] [βλ. επίσης ΣτΕ ΟΛΟΜ : 815/1984, 1093/87, βλ. επίσης ΣτΕ: 3312/1989, 1888/81, βλ. επίσης ΠΕΔ : 406/1980 (υπό ηυξημένην σύνθεσιν)].

21. Επειδή, κατά την γνώμη του Προέδρου του Τμήματος Αν. Μαρίνου των Συμβούλων Ν. Ντούβα, Ε. Δαρζέντα και των δύο Παρέδρων, όπως συνάγεται από τις διατάξεις του άρθρου 28 του Συντάγματος και ιδία από τις διατάξεις της παρ. 1 αυτού, διά των οποίων αναγνωρίζεται η υπεροχή, μεταξύ άλλων και των Διεθνών Συμβάσεων έναντι των διατάξεων των κοινών νόμων όχι όμως και αυτών του Συντάγματος όσον και αυτών της παρ. 2 του άρθρου αυτού, διά των οποίων προβλέπεται η δυνατότης "αναγνώρισεως" διά Συνθήκης ή Διεθνούς Συμφωνίας εις "όργανα διεθνών οργανισμών" αρμοδιοτήτων "που προβλέπονται από το Σύνταγμα", δηλαδή αρμοδιοτήτων, οι οποίες ανήκουν είτε εις την Βουλήν ως νομοθετικόν σώμα είτε εις άλλα όργανα [βλ. παρ. 2 εδαφ. β], ερμηνευόμενας εν συνδυασμῷ προς τας διατάξεις του άρθρου 110 του Συντάγματος, συμφώνως προς τας οποίας η αναθεώρησις του Συντάγματος είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί μόνον κατά την διαγραφομένην από τις τελευταίες αυτές διατάξεις διαδικασίαν, αλλά και του γεγονότος ότι η Βουλή, η οποία απεφάσισε διά του ν. 945 του 1979 την προσχώρησιν της Ελλάδος εις τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες [Ε.Κ.] δεν είχε χαρακτήρα αναθεωρητικής ή συντακτικής Βουλής, συνάγεται ότι το Κοινοτικόν Δίκαιον δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι υπερισχύει και των διατάξεων του Ελληνικού Συντάγματος. Κατά την γνώμη του Συμβούλου Φ. Αρναούτογλου, σύμφωνα με το Ελληνικό Σύνταγμα, το κοινοτικό δίκαιο δεν

υπερισχύει των διατάξεων τούτου. Κι' αυτό, γιατί εφόσον, κατά την σύνταξη του, το 1975, ήταν ορατή η ένταξη της Χώρας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, όπως προκύπτει από τα Πρακτικά της Αναθεωρητικής Βουλής, αν ο συντακτικός νομοθέτης ήθελε να υποχωρούν προ του κοινοτικού δικαίου οι συνταγματικές διατάξεις που ο ίδιος τότε θέσπιζε και για την αναθεώρηση των οποίων καθόριζε, μάλιστα, στο άρθρο 110, ιδιαίτερα δύσκολη διαδικασία, δεν θα περιοριζόταν στην γενική πρόβλεψη ή αναγνώρισεως αρμοδιοτήτων κατά το Σύνταγμα σε όργανα διεθνών οργανισμών" [άρθρο 28 παρ. 2] ή "περιορισμών στην άσκηση εθνικής κυριαρχίας" [άρθρο 28 παρ. 3], αλλά θα το δήλωνε σαφώς. Ούτε, όμως, τούτο έπραξε, ούτε, εν πάση περιπτώσει, προκύπτει αντίθετη ένδειξη από το Πρακτικό της Βουλής. Αντιθέτως, κατά την γνώμη του Συμβούλου Ν. Σακελλαρίου, από τις διατάξεις του άρθρου 28 [παρ. 2 και 3] του Συντάγματος, ερμηνευόμενας εν συνδυασμῷ προς αυτές του άρθρου 110 αυτού, συνάγεται ότι - εν αντιθέσει προς τας τελευταίας αυτές διατάξεις του Συντάγματος [άρθρ. 110], διά των οποίων διαγράφεται η τυπική διαδικασία αναθεωρήσεως των διατάξεων αυτού - οι ως άνω διατάξεις του άρθρου 28 του Συντάγματος, οι οποίες απετέλεσαν το συνταγματικό θεμέλιον της εισαγωγής εις την Ελληνικήν έννομον τάξιν, εν γένει, του Κοινοτικού Δικαίου, τόσον του υφισταμένου προ της εντάξεως της Ελλάδος εις τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες [Ε.Κ.] [κοινοτικόν κεκτημένον] όσον και αυτού το οποίον θεσπίζεται μετά την ένταξιν της Χώρας εις τις Ε.Κ., επιτρέπουν, επί τη συνδρομή των διαγραφομένων εις αυτές διαδικαστικών και ουσιαστικών προϋποθέσεων την δυνατότητα αναγνώρισεως αρμοδιοτήτων προβλεπομένων από το Σύνταγμα εις όργανα διεθνών οργανισμών και την δυνατότητα οικειοθελούς υιοθετήσεως περιορισμών ως προς την άσκησιν της εθνικής κυριαρχίας. Περαιτέρω, κατά την αυτήν

γνώμην, οι διατάξεις του άρθρου 28 του Συντάγματος, εμφανίζουν, ειδικώς εις ό,τι αφορά το ζήτημα της εισαγωγής αλλά και της εφαρμογής εις την Χώραν μας του Κοινοτικού Δικαίου "οιονεί αναθεωρητικόν χαρακτήρα" και επιτρέπουν, κατά την περιγραφομένην εις αυτάς διαδικασίαν και υπό τας επίσης αναφερομένας εις αυτάς ουσιαστικές προϋποθέσεις, την ουσιαστικήν αναθεώρησιν διατάξεων του Συντάγματος και παρουσιάζουν, ως εκ τούτου, αυτοτελή χαρακτήρα έναντι των διατάξεων του άρθρου 110 του Συντάγματος. Υπέρ της απόψεως αυτής συνηγορεί, άλλωστε και το γεγονός ότι ο Συντακτικός νομοθέτης του έτους 1975 ετέλει εν πλήρει γνώσει περί του ότι η επικειμένη ένταξις της Ελλάδος εις τις Ε.Κ., χάριν διευκολύνσεως της οποίας ετέθησαν, προφανώς, οι συνταγματικές αυτές διατάξεις, θα είχε ως αποτέλεσμα την εισαγωγήν εις την ελληνικήν έννομον τάξιν ρυθμίσεων του Κοινοτικού Δικαίου, οι οποίες ήτο πολύ πιθανόν να ευρίσκοντο εις αντίθεσιν προς συγκεκριμένας διατάξεις του Ελληνικού Συντάγματος [βλ. ενδεικτικώς την διάταξιν του άρθρου 4 παρ. 4 του Συντάγματος εν σχέσει προς το άρθρον 48 της Συνθήκης Ε.Κ. [περί προσβάσεως των υπηκόων Κ.Μ. της Ε.Ε. εις την Εθνικήν Δημοσίαν Διοίκησιν] και τας διατάξεις των άρθρων 1 παρ. 3, 51 παρ. 3 και 102 παρ. 2 του Συντάγματος, εν σχέσει προς τας διατάξεις του άρθρου 8Β παρ. 1 της Συνθήκης Ε.Κ. και του άρθρου Ζ της Συνθήκης "Μαστριχτ" διά των οποίων θεσπίζεται το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι, κατά τας δημοτικές και κοινοτικές εκλογάς, κοινοτικών υπηκόων χωρίς να έχουν την Ελληνικήν ιθαγένειαν]. Συνεπώς, διά των διατάξεων αυτών, ήρθη κάθε εμπόδιον διά την αναγνώρισιν της νέας εννόμου αυτής τάξεως, η οποία χαρακτηρίζεται από την αυτονομίαν, την άμεσον ισχύν και την υπεροχήν των κανόνων του Κοινοτικού Δικαίου έναντι οιασδήποτε φύσεως εσωτερικών κανόνων, ακόμη και

αυτού τούτου του Συντάγματος [βλ. ΔΕΚ COSTA/ENEL, 6/64, 15.7.1964, INTERNATIONALE HANDELSGESELLSCHAFT MBH, 11-70, 17.12.1970, ADMINISTRATION DES FINANCES DE L' ETAT/SOCIETE ANONYME SIMMENTHAL, 106/77, 9.3.1978, BRACHERIE DU PECHEUR SA/GERMAN REPUBLIC, C-46/94, C-48/93, 5.3.1996, THE QUEEN/SECRETARY FOR TRANSPORT, EX PARTE FACTORTAME LTD, C-213/89, 19.6.1990 κ.α. βλ. επίσης ΣτΕ 3502/1994 και ΣτΕ 1545/1995, 247/1997] και ως εκ τούτου εις περίπτωσιν κατά την οποίαν ήθελε διαπιστωθεί ότι οι ρυθμίσεις του Κοινοτικού Δικαίου έρχονται εις ευθείαν αντίθεσιν προς συγκεκριμένην διάταξιν του Συντάγματος και αφού προηγουμένως διαπιστωθεί από τον Δικαστήν ότι δεν είναι εφικτή η ερμηνεία αυτών κατά τρόπον σύμφωνον προς το Κοινοτικό Δίκαιο, τότε πρέπει να γίνει δεκτόν ότι οι πρώτες υπερισχύουν αυτής και ότι εφαρμόζονται μόνον αυτές.

22. Επειδή, υπό τα δεδομένα αυτά και συμφώνως προς τα προαναφερθέντα εφ' όσον ο επίδικος τίτλος σπουδών, η ισοτιμία του οποίου δεν ανεγνωρίσθη από το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., αφ' ενός μεν απεκτήθη από τον αιτούντα Έλληνα υπήκοο υπό τας προεκτεθείσας ειδικότερας συνθήκας, κατόπιν σπουδών τόσον εις την Ελλάδα εις Τμήμα ομοταγούς Α.Ε.Ι. έχον την έδρα του εις την Γαλλίαν δηλαδή εις Κράτος Μέλος της Ευρωπαϊκής Ενώσεως [ΕΕ] όσον και εις την προαναφερθείσα έδρα του Α.Ε.Ι. αυτού, αφ' ετέρου εχορηγήθη από αυτό τούτο το Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής, πρέπει να γίνει δεκτόν ότι ο τίτλος αυτός εμπίπτει, κατ' αρχήν, εν όψει και της παρατεθείσης νομολογίας του ΔΕΚ, εις το πεδίο εφαρμογής του Κοινοτικού Δικαίου και η σχετική κρίσις περί αναγνωρίσεως της ισοτιμίας του επιδίκου τίτλου σπουδών από το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. πρέπει να αφορά μόνον εις το ζήτημα κατά πόσον ο υποβληθείς προς αναγνώρισιν

τίτλος σπουδών πιστοποιεί γνώσεις και προσόντα, τα οποία πιστοποιεί ο αντίστοιχος τίτλος Α.Ε.Ι. της ημεδαπής. Συνεπώς, συντρέχει εν προκειμένω περίπτωσης διατυπώσεως προδικαστικού ερωτήματος, κατ' άρθρον 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, εις το ΔΕΚ, προκειμένου να κριθεί, από αυτό, κατά πόσον ο επίδικος τίτλος σπουδών καλύπτεται πράγματι από το Κοινοτικόν Δίκαιον και εις καταφατικήν περίπτωσιν κατὰ πόσον συμβιβάζεται προς αυτό η μη αναγνώρισις υπό τας προαναφερθείσας συνθήκας, από το Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α. της ισοτιμίας του προαναφερθέντος τίτλου σπουδών, εκ μόνου του λόγου ότι τμήμα των σπουδών διά την απόκτησίν του διηνύθη εις εγκατεστημένον εις την Ελλάδα "Τμήμα", ομοταγούς Α.Ε.Ι. έχοντος την έδρα του εις ΚΜ της ΕΕ, εις την οποίαν [Ελλάδα] απαγορεύεται από την διάταξη του άρθρου 16 του Συντάγματος, εν όψει μάλιστα της ανωτέρω δοθείσης εννοιας, η ίδρυσις, εγκατάστασις και λειτουργία Τμημάτων Α.Ε.Ι. εχόντων την έδρα των εις ΚΜ της ΕΕ και η αναγνώρισις της ισοτιμίας τίτλου σπουδών διά την απόκτησιν του οποίου μέρος των σπουδών αυτών έλαβε χώρα εις "Τμήμα" αλλοδαπού Πανεπιστημίου εγκατεστημένου εις την Ελλάδα.

23. Επειδή, με τα δεδομένα αυτά και συμφώνως προς τα προαναφερθέντα, το Τμήμα, κρίνει ότι, λόγω της μείζονος σπουδαιότητος των αναφωρομένων εις την παρούσα υπόθεση ζητημάτων, τα οποία αφορούν εις την έννοιαν της διατάξεως του άρθρου 16 του Συντάγματος, την σχέσιν αυτής προς τας ρυθμίσεις του Κοινοτικού Δικαίου επί θεμάτων αμοιβαίας αναγνώρισεως των τίτλων σπουδών και την εν γένει σχέσιν μεταξύ των κανόνων του Συντάγματος και Κοινοτικού Δικαίου, αλλά και των προβαλλομένων εν σχέσει με αυτά λόγων ακυρώσεως, η υπόθεσις πρέπει να